

Túlélő típus

Házi képmagnók emlékének felelevenítése során elérkeztünk az első komoly riválisok csoportjának második állomásához, a Sony Betamax technológiájához. A hetvenes években matatunk tovább, hiszen a már bemutatott Video 2000 konkurense, sőt nagy befutó-esélyes Betamax is 1975-ben indult hódító útjára.

De hogy ne vágjak ennyire a dolgok elé, egy kis cégismertetővel kezdem.

A Sony tevékenységét mindenki ismeri, a hétköznapiok minden területén ott van, még, ha nem is saját nevéen. Szeretnek az elsők lenni, ezen nincs is mit csodálni. Kanyargós út vezetett a cégnek idáig. 1946 májusában mintegy másfél tucat ember összegyűlt egy lerobbant ház koszos emeletén, hogy megalapítsák a Tokiói Telekommunikációs Műszaki Vállalatot. Első embere Masaru Ibuka, mindössze 38 éves ekkor. Elkezdtek gyártani első terméküket, egy rizsfőző készüléket, amely valahogy sosem akart rendesen működni. Hol túlfőtt a rizs, hol nem főtt meg eléggé. Bár a termék akkor megbukott, a rizsfőzőt ők találták fel. Később, elektromos melegítőpárnát árultak a piacokon és az utcán. Ibuka ötlete volt, hogy rádiókészüléket gyártsanak, hiszen a háború után a tilalmat feloldották. Ekkoriban gyakran a feketepiacról szerezték be az alapanyagokat. Kaptak egy megbízást keverőkre és magnókra a Nemzeti Rádióhoz való beszállításra. Ez volt első sikerük, hiszen ormotlan egyszerű, kezdetleges, kissé „gagyí” külalak mellett elképesztő minőségű hangot produkált. 1958-ra a Tokyo Tsushin Kogyo (TOTSUKO) név helyett keresgélni kezdtek valami egyszerűen megjegyezhető nevet, ami lehetőleg a világ egyik nyelvén se jelent semmit. Így lett a cég neve Sony Corporation...

A Sony már néhány orsós képmagnó után egy kazettás készülékkel rukkolt elő, a U-matic-kal, amit házi célra szánt. De túl nagy volt, rövid műsoridővel, ám a korhoz képest meglehetősen jó minőségű képpel. Így aztán a profi felhasználás felé terelődött a vevőkör. Tehát a házi videós piac megszerzésére új technika kellett. Ibuka szerint a U-matic túl nagy, nem kell az embereknek. Ekkor elővett egy könyvet, s azt mondta: Ekkora kazettát akarok,

legalább egy óras játékidővel. Ez lett 1975-ben a Betamax.

Első készülék

Nem mindennapinak mondható, hogy első modelljük nem egyszerűen képmagnó volt, hanem egy 19"-os színes tévével zárták össze egy dobozba. Az LV 1901 névre hallgató masinát 1975 novemberében dobták piacra, 2295 dollárért. A nevét a befűző mechanizmusról kapta, mint anno a U-matic. Logonak pedig a görög β betűt választották.

Az SL-7200-at 1976 februárjában mutatták be, az Egyesült Államokban, ez az első önálló Betamax videomagnó, s ára nem kevesebb, mint 1295 dollár volt!

1978-tól már Európa meghódítására is készen állt, és PAL, SECAM rendszerben is gyártották őket.

Az SL-8000 már PAL verzió, 1978-ból. Anno 600 fontba került, ami mai áron 2300 font lenne(851.000 Ft). Mindössze 19,5 kg volt, igazi asztali házi magnóként működött. Felültöltős készülék, 8 csatornás tunerrel, melyet-szinte luxusként- az előlapon lehetett váltani. Zöld gáztöltésű órája, valamint a bekapcsolás, időzítés és a funkciógombok voltak még szem előtt. Az óra beállítása rejtett gombokkal történt, a programozás szintén, amit akár 2 egész nappal a műsor előtt igénybe lehetett venni. A start időpont kiválasztása után

már csak a hosszt kellett neki megadni: 15, 30, 60, vagy a szalag végéig terjedő időtartamok közül. A tuner beállításai szintén rejtve, a kazettafedél mellett kapott helyet. Ezt az alapvető elrendezést sokáig használták, minden rendszer (V2000, VHS, Betamax) esetén. Az APSS, vagyis Auto Program Search System lehetővé tette, hogy a mechanikus szalagszámláló memóriájában tárolt pozícióhoz tekerhessük a szalagot egy gombnyomásra.

Az SL-C7 1981-ből már rendelkezett rengeteg kiegészítő funkcióval, és az alapokat is tökéletesítették. 15,5 kg, szinte semmiség elődjéhez képest. Szintén 600 fontos áron kínálták, infravörös távirányítóval, tisztább formával, felültöltős változatban. Tudott gyorsított-lassított lejátszást is, állóképeket, színes gyorsstekerrel, audio dub-ot, vagyis hang inzertet, és elektronikus tunerrel rendelkezett. 2 hétre 4 program lehetősége, 12 tévécsatornához. Volt még két figyelemre méltó szolgáltatása. Az End Alarm a szalag vége felé közeledve egy hangjelzést adott. Az APS funkció viszont mondhatni megelőzte a korát. Ez ugyanis minden felvétel kezdeténél egy jelzést tett a szalagra, melyet tekeréskor képes volt érzékelni és megállni a jelnél.

Az SL-C5 egy olcsóbb, egyszerűbb verziója a 7-nek. Csak egy hétre programozható, nem színes az állókép, a távirányító nem járt hozzá, hanem kiegészítő, valamint hiányzott belőle az APS, Audio dub, a gyorskeresés képpel, End Alarm, illetve a lassított lejátszás.

Az SL-C6 egy évvel az előbbiek után került forgalomba. Ez már elöltöltős, megszépült kivitelű. Tudásában a C7-nek felel meg, de kiegészítették kamera-összekötő bemenettel, illetve vezéreltető aljzattal. 14,5 kilójával együtt 400 fontba került, ami mai áron 940 font lenne.

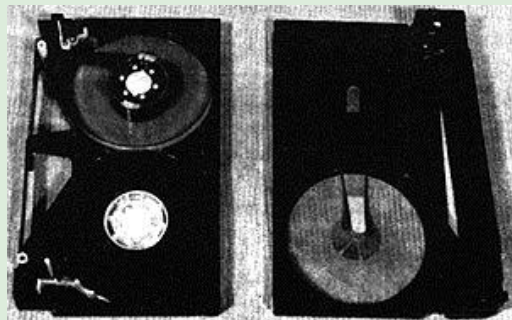
Az SL-C9 szintén 1982-ből, 700 font (mai áron 1640 font, vagyis 606.800 Ft). A C6 és a C9 szinte ugyanakkor került a boltokba, s hihetetlen a két készülék mennyire különbözik. Teljesen új konstrukció, újra lett tervezve a magnó, de mindent beleépítettek, amit a C6-ba, sőt! Kifejezetten hasonlít már egy videómagóra, egészen pofás kis szerkezet, és csak 10kg! Könnyen variálható lejátszási sebesség, tiszta állókép, frame-léptetés. Kapott egy szalag-maradék kijelzőt is, így könnyen megállapítható volt, hol tart a szalag. Ez volt az első Hi-Fi sztereó készülék. De a Sony nem elégedett meg ennyivel. A két csatorna szétválasztható, felülírható, külön-külön is. Egy gomb szolgált arra, hogy a hangot összekeverje-e a készülék, vagy csak az egyik csatornát játssza le. A hang igazi Hi-Fi minőséget produkált, s felszerelték a Beta Noise Reduction funkcióval, ami a Dolby zajszűrésének gondolatára hasonló módon működött. Képes volt arra, hogy egy opcionális encoderrel vidó-kompatibilis PCM digitális hangot rögzítsen! Ez igazán szép teljesítmény egy 1982-es készüléktől!

Ez volt az első házi készülék, amellyel szerkeszteni is lehetett megfelelő kiegészítésekkel. Kis hibája, hogy nem volt képes szinkronban futtatni a magnókat a teljes kazettán keresztül. Hordozható, kompakt változata az SL-F1.

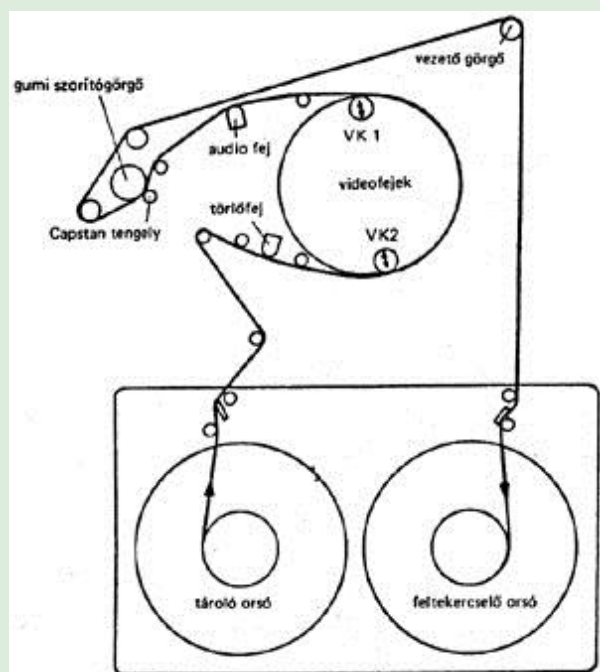
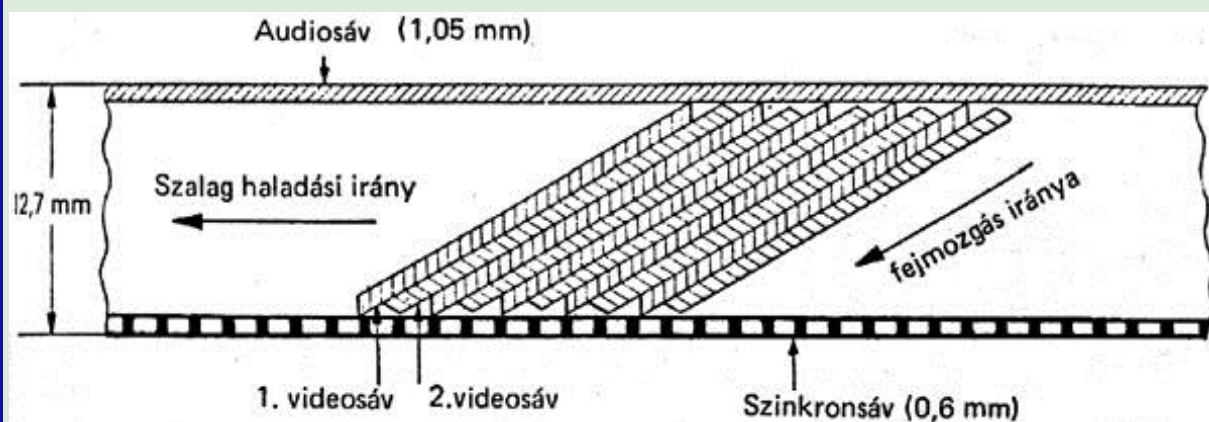
A technika

A Sony a U-matic alapjaira kezdte építeni a Betamax magnót. A befűzés is U alakú, viszont az óra járásával ellentétes irányban teszi. A nagy ötlet a ring, vagyis a befűző gyűrű alkalmazása, mely hihetetlen pontosságot és a többi rendszerhez képest jóval nagyobb strapabírótságot nyújt.

A szalag szélessége megegyezik a VHS-ével, sebessége 1.873 cm/sec. Elsőként sikerült azt megoldani, hogy a videósávok 32 mikronos vastagsága megfelelően jó képet tudjon produkálni, ezt pedig viszonylag lassú szalagebesség teszi lehetővé, illetve az, hogy szorosan egymás mellé írja a sávokat, így kisebb kazetta is elegendővé válik. A fej 1500 fordulat/perc sebességgel mozog, és 5°-os dőlésszögű, így egy-egy sáv hossza 121,8 mm lesz. A szalag a fejdob több, mint felét körbeveszi, kazettabehelyezéskor be is fűzi, majd kivételéig így marad. Ennek előnye a gyors reagálás, kevésbé roncsoló mozgás. Gyorstekeréskor a képet aránylag felismerhetően lehet látni, de ez ki is kapcsolható. A hang eleinte egysávós mono volt, szélessége 1.05mm, a szalag felső szélén helyezték el, és szükség szerint kettéosztható. Alsó szélén a szinkronsáv kapott helyet. A nyolcvanas évek elején kifejlesztették a Beta Hi-Fi elnevezésű rendszert. Az újdonság az volt, hogy a

videófejek mellé betették a két, FM modulációt alkalmazó, különálló hangfejet. Ezzel kiváló minőségű sztereó hangot értek el.

A Sony úgy hirdette a magnóit, „A jövő szórakoztató rendszere a jelenben”

Ez sok téren igaz is volt. Ugyanis olyan technológiát alkalmaztak, amely messze megelőzött minden más készüléket. 220 perces SP felvételi idő, Dolby zajszűrő, 20-20.000 kHz frekvencia közti átviteli hang, Dinamikus kompresszor, saját zajszűrő, és egy sor egyéb újítás jellemezte ezeket a készülékeket. Képminőségben messze verte a VHS-t, de a Video2000-nél is jobb volt valamivel. Egy dolgot rontott el a Sony a Betamax-szal kapcsolatban. Ez pedig a Home Video kiadásának engedélyezése a nagy Hollywoodi stúdióknak. A JVC a VHS-e számára első szóra belement ebbe, ezért aztán a Sony olyan hátrányt kapott egy pillanat alatt, hogy szinte szóhoz sem jutott. Aztán természetesen belement a játékba, s engedélyezte, adtak is ki ebben a formában is műsoros kazettákat, leginkább Nyugat-Európában és az USA-ban.

De a vásárlók a VHS magnókat támogatták olcsósága, és aránylag gazdag filmkínálata miatt.

1988-ra a Sony megszüntette a Betamax gyártását.

Most jönne az a rész, amikor érzelmösen búcsút veszünk tőle, de mint írtam, a Sony nem adta föl sosem, s a Betamax túl jó volt ahhoz, hogy a kukában végezze.

1982-84 között elkészítették a továbbgondolt, javított verzióját, ami a nagy igénybevételnek is megfelel, minőségében pedig a televíziós szintet képes kiszolgálni. Ezt a felturbózott rendszert nevezték el Betacam-nek. Ekkor még szinte ugyanazt a szalagtípust használták, a kazettaméret tökéletesen megegyezett, de a maximális felvételi idő csak 36 perc. 1988-ra elkészült a Betacam SP változat, mely kis- és nagykazettás kivitelű és 108 perc PAL felvételi idővel rendelkezik. Mikor a Szöuli olimpia közvetítésének technikai lebonyolítási pályázatát megnyerte a Sony, nyilvánvalóvá vált, hogy a professzionális felhasználásban egyenes útja lesz, s máig a legelterjedtebb rendszer. 1990-től használják a módosabb televízió csatornák (például az RTL, TV2, SPORT TV) a HD technológia megjelenéséig elkészült legjobb magnókat, a Digital Betacamot. A Betacam HD verziója lett a HDcam majd HDcam SR. Utóbbinak már 3D verziója is van(SRW 5800/2). Bár egyre nagyobb nyomás helyeződik a fejlesztések miatt a Betacam családra, még tartja magát, s amennyiben elavulttá válna, helyét nagy eséllyel a Sony által készített más rendszerek foglalhatják el.

For more information / További információ és kapcsolat:
06-70-205-41-25 www.chrisfilm.hu
ChrisFilm Digital Video Studio